

የአንድነት ሃይሎች ስብሰባ በቶሮንቶ (ካናዳ)

(ዘጋቢ፡ መላኩ አወቀ)

በኢ.ሕ.አ.ፓ (ዴ) የቶሮንቶና አካባቢው የድጋፍ ኮሚቴ አባላት አዘጋጅነትና በአንድነት ሃይሎች፤ በሲ.ቪ.ክ ማህበራትና ታዋቂ ግለሰቦች ትብብርና ግምባር-ቀደምነት ወደፊት ሊመሠረት የታሰበውን ህብረት ዕውን ለማድረግ ጥረት ሲያደርጉ በቆይትና አሁን እያደረጉ ባሉት አሰባሳቢ የሲ.ቪ.ክ ማህበራት፤ የፖለቲካ ፓርቲ ተወካዮችና ግለሰቦች ትብብር May 14, 2011 በቶሮንቶ ዩኒቨርሲቲ የመሰብሰቢያ አዳራሽ ብዙ ሰዓት የወሰደና አወያይና ተወያይ ልብ ከልብ የተገናኙበት ስብሰባ ተደርጓል።

(ከግራ ወደ ቀኝ፡ ዶ/ር ወንድሙ መኮንን፤ ዶ/ር ቡሻ ታዓና አቶ መሥፍን ተፈራ)

ስብሰባውንም በእንግዳ ተናጋሪነትና በቁልፍ አወያይነት ህይወት ሰጥተው የመሩት ዶ/ር ወንድሙ መኮንን (ከሎንዶን ፤ እንግሊዝ)፤ አቶ መሥፍን ተፈራ፤ ከኢ.ሕ.አ.ፓ (ዴ) አመራር ም/ቤትና፤ ዶ/ር ቡሻ ታዓ (ከቶሮንቶ) ሲሆኑ፤ በስብሰባው ደግሞ አቶ ለይኩን ተሾመ (የኢ.ሕ.አ.ፓ (ዴ) አመራር ም/ቤት አባል) ነበሩ። የዕለቱ ስብሰባም የተጀመረው ለኢትዮጵያ ሰላምን፤ ዲሞክራሲንና ፍትህን ለማስገኘት በግምባር ቆመው ሲታገሉ ለወደቁ ብዙ ሺ ሰማዕታት የአንድ ደቂቃ የህሊና ጸሎት ተደርጎ ነበር።

ስብሰባው የዕለቱን ስብሰባ ዓላማዎች ከገለጹና የአዘጋጁንም ክፍል ጥሪ አክብረው በቦታው የተገኙትን ወገኖች ካመሠገኑ በሁዋላ ስለሦስቱ አወያዮች የትግል ታሪክ፤ ስለትምህርት ደረጃቸውና ስለሚሠሩት ሥራ አንዳንድ ነጥቦችን አንስተውና የአወያይነት ቅደም ተከተላቸውንም አስተዋውቀው ተቀመጡ።

የመጀመሪያው ተናጋሪ አቶ መሥፍን ተፈራ ሲሆኑ፤ እሳቸውም ስለድርጅታቸው የፖለቲካ ፕሮግራም፤ ስለራዕዩና ህብረትን በተመለከተ ይከተል ስለነበረውና አሁንም እየተከተለ ስላለው ፖሊሲ፤ ከዚህ በፊት በድርጅታቸው ግምባር-ቀደም ተሳትፎ፤ ተመሥርተው ስለነበሩት ስብሰቦች (ኢ.ዲሃቅ፤ ኢ.ዲሃህና ስለመሳሰሉት)፤ ብርቱና ደካማ ጎኖቻቸው እንዲሁም አሁን እየተደረገ ስላለው አገር-አቀፋዊ የማሰባሰብ ጥረት ድርጅታቸው ስለተጨዋውና እየተጨዋ ስላለው ሚና በሰፊት ገልጸዋል። በድርጅታቸው በኢ.ሕ.አ.ፓ (ዴ) ዕይታም በኢትዮጵያ ያለውን አምባገነናዊ የሆነና ጎጠኝነትን ማዕከሉ ያደረገን የህወሀት/ኢ.ሕ.አ.ዴ.ግ ሥርዓት ለውጦ በምትኩ ዲሞክራሲያዊና ፍትሃዊ የሆነን ሥርዓት ለማምጣት የሚቻለው፤ አደጋ ያደረሰውን የጎጠኝነት የጥፋት መርህ መልሶ በማራገብና አንድነትን በመሸርሸር፤ ወይም ደግሞ በውጭ ሃይሎች ድጋፍ ላይ ሙሉ ዕምነትን ጥሎ የራስን ወገኖች በማግለል ሳይሆን፤

በዕኩልነት ላይ የተመሠረተ ሃገራዊ አንድነትንና የኢትዮጵያን ሉዓላዊነት የትግላችን አልፋና ኦሜጋ ካደረግን ብቻ እንደሆነ አስምረውበት ገልጸዋል።

በማስከተልም፤ በአምባገነናዊው የመለስ ዜናዊ አገዛዝ ሙሉ ቁጥጥር ስር በሆነው የፖለቲካ ምሕዳር ውስጥ የነበሩትንና አሁንም ያሉትን የፖለቲካ ድርጅቶችና የሲቪክ ማህበራት ህልውና በተመለከተ ባግባቡ ተደራጅተው ለመብታቸው እንዳይታገሉም ሆነ በ1997ቱ ምርጫ ወቅት እንደታየውና ለሥርዓቱም አማራጭ ሆነው ወደ አደባባይ እንዳይወጡ አከታትሎ ባወጣቸው ህጎች በመተብተብና በፖሊስ ሃይሉም ዕመቃ በመጠቀም አጠቃላይን እንቅስቃሴ ያመከነው መሆኑን፤ የ2002ቱ ምርጫ ያሳየን ውጤትም ደግሞ “ካሮትና ዱላ” የገዢውን ቡድን ፓርቲ በጠቀመ መንገድ ተቀናጅተው እንዲሠሩ የተደረገበትና የዓለም-አቀፍ ሕብረተሰብም ጭምር የታዘበው፤ የተቸውና አምባገነንነትን አጠቃልሎ በመለስ ዜናዊ ቡድን እጅ ውስጥ ያስገባ ዕውነታም እንደነበር አብራርተዋል።

ይህ አልባቃ ብሎም “በአገር አጀንዳ” ተጀቡኖ ስደተኛው መሐል በመግባት ተቃዋሚውን ለመከፋፈል ገዢው ቡድን ያደረጋቸውንና እያደረጋቸው ያሉትን መፍጨርጨርች አንስተው ስደተኛው ለዚህ ሜራ መቸነፍም፤ መንበርክክም እንዳማይኖርበት፤ ይልቁንም የአገራችንን ሉዓላዊነትና የወደፊት ህልውና ጥያቄ ውስጥ እያስገባ ያለውን ገዢ ቡድን የኢትዮጵያን መሬት ለባዕድ የመቸርቸር ፖሊሲ እንድንቃወም፤ በቀረንም አንድና አንድ ብቻ የሆነ አማራጭ፤ ማለትም በአንድነት ዙሪያ፤ አጥብቀን እንድንሠራ በማሳሰብ፡ “ተቃዋሚ የሆኑ የፖለቲካ ድርጅቶች፤ ሲቪክ ማህበራትና አገር ወዳድ ግለሰቦች ይህን አገር-አቀፉን የማሰባሰብ ጥረት እንዲደግፉ፤ የኢትዮጵያን ሉዓላዊነትና አገራዊ አንድነት የተቀበሉ፤ ገዢው ሥርዓት መለወጥ አለበት ብለው የሚያምኑና ለዚህም በተግባር የተሠለፉ፤ እርስ በርስም ላለመጠላለፍ ተማምነው በአገራችን በኢትዮጵያ ወደፊት ለሚፈጠረው የመድበለ-ፓርቲ ሥርዓት አጥብቀው ለመሥራት የተዘጋጁ ሃይሎችን በግምባር ቀደም በሚያሳትፍ መልኩ ወደፊት የሚፈጠረው ሕብረት አካልም እንዲሆኑ በድርጅቱ ስም ጥሪ እያቀረብኩ፤ በዚህና በመሳሰሉት ጉዳዮች ዙሪያ ሊነሱ የሚችሉ ጥያቄዎችንም በጥያቄና መልሱ ክፍለ ጊዜ አስተናግዳለሁ” በማለት ቃል ገብተው ንግግራቸውን ቋጭተዋል።

ዶ/ር ወንድሙ መኮንን

ከዚያም በመቀጠል፤ የታጋዩን ትውልድ ገድል ጭምር እያጣቀሱና የታዳሚውን ስሜት እየቀሰቀሱ ሠፊ ንግግር ያደረጉት ዶ/ር ወንድሙ መኮንን ሲሆኑ፤ እሳቸውም ንግግራቸውን የጀመሩት ከዚህ በፊት

ለረጅም ጊዜ ያላዩዋቸውንና አሁን እዚህ ያገኛቸውን ግለሰቦች ስም በመጥቀስና ይህም መሆን የቻለው አትላንቲክን ተሻግረው ወደካናዳ በማቅናታቸው እንደሆነ አመለክተው፤ ይህንንም አጋጣሚ በመጠቀም አገር ጥለዋቸው የተሰደዱትን ወገኖቻቸውን ደግሞ እንዲሁ ለማግኘት ያላቸው ጉጉት አማልኪቸው፡ “ቀይ ባሕርን ማን በሻገረኝ፤ አዲስ ላይ ጉዳይ ነበረኝ” በማለትና የውስጥ ስሜታቸውንና ልባቸውን እየበላ ያለውን ዕውነታ በመግለጽ ነበር።

ዶ/ር ወንድሙ ወደ ንግግራቸው አጀንዳም በመግባት በወቅቱ እጅግ አነጋጋሪ ስለሆነው የኢትዮጵያ መሬት ችብቸባ ታሪካዊ ማመሳከሪያ እንዲሆናቸው አሰብ በነሡልጣን ኢብራሂም በ1869 ገደማ ለጣልያኖች እንዴት እንደተሸጠችና ጣሊያንም ቆይቶ የኢትዮጵያን ሉዓላዊነት ለመድፈር እንዴት እንደበቃ ባጭሩ ከገለጹ በሁዋላ፤ አሁን እየተደረገ ያለው የመሬት ችብቸባ ከዚህ ቢበልጥ እንጂ የማይተናነስ ችግር በአገራችን ላይ ወደፊት ሊፈጥር እንደሚችል፤ የሕዝባችንን አሳዛኝና የሰቆቃ ኑር ደግሞ አስመልክቶ በችግሩና በችጋሩ ብዛት አሁን ወገኖቻችን፤ ለምነው የሚበሉ ብቻ ሳይሆን ለምነው ወላጆቻቸውን የሚያበሉ ህጻናት ጭምር፤ የሚልሱት የሚቀምሱት አጥተው ህይወታቸውን ለማቆየት ብቻ በየቆሻሻ መጣያው የተጣለ ምግብ ሲቃርሙ ማየት ሊፈጥር የሚችለውን ህሊናዊ ሰቆቃና በሕዝቡ ውስጥ የፈጠረውን የጥቃት ስሜት የሚያነሳውንና “በፈረቃ” የሚለውን ቪዲዮ በማሳየትና ይህንንም በማብራራት ላፍታም ቢሆን የታዳሚውን ህሊና በአርምሞ ወዳገር መልሰው ቀላቅለውታል። ይህንንም ሰቆቃ ስንመለከት ራሱን በአሳት አቃጥሎ በመሰየት ለቱኒዝያ ህዝብ መነሳሳትና ለውጥ መምጣት ካበቃው የነጻነት ስማዕት ዕውነታ እንደማይለይ ገልጸዋል።

በዚህ ስብሰባ እንዲገኙ ያደረጋቸውን ዋነኛ ዓላማም በተመለከተ ዶ/ር ወንድሙ እንዲህ ሲሉ ተናገሩ፡ “ዛሬ እዚህ የተገኘሁት ትናንት እናቶቻችንና አባቶቻችን የውጭ ወራሪ ሲወርረን ያደርጉት የነበረውን ዓይነት የክተት ጥሪ ይገባ ነው። ይኸ ጥሪ ለሲቪክ ማህበራት፤ ለፖለቲካ ድርጅቶችና ለታዋቂ ግለሰቦች የተሠነዘረና የኢትዮጵያን ዕምባ ለማድረቅ የተደረገ የክተት ጥሪ ነው። እኔ መልዕክተኛቸው ነኝ። እኛ ህብረት መሥርተናል አላልንም፤ የፈጠርነውም የህብረት ግምባር ለመፍጠር የሚያስችል ሠፊና ሁሉን የሚያሳትፍ መድረክ ብቻ ነው። አሁን በቪዲዮ እንደምታዩትም የመድረኩ መጠሪያ “ሁሉን አቀፍ ጉባዔ አዘጋጅ ኮሚቴ ለአንድነት ግንባር ምሥረታ” የሚል ነው። በዚህ አገራዊ ራዕይ ዙሪያም እንዲሰባሰቡ የፖለቲካ ድርጅቶችና ሲቪክ ማህበራት እንዲሁም ታዋቂ ግለሰቦች እንዲተባበሩን በመጠየቅ ከመስከረም አስካሁን አራት ጥሪዎችን አድርገናል። ይህ መድረክ ልዩነቶቻችንን በግልጽ አውጥተን እንድንጋገርበትና መላም እንድናበጅለት፤ በምንስማማባቸው የጋራ ጉዳዮች ዙሪያ የጋራ ስምምነቶችን ለመፍጠርና በሚቋቋመውም ግምባር የየብኩላችንን ድርሻ ተረክብን ለመወጣት ዕድል ይሰጠናል የሚለው የአዘጋጅቹ ጽኑ ዕምነት ቢሆንም ለዚህ ጥሪያችን ግን በተቃዋሚነት ከተሠለፉት ወገኖች ውስጥ አንዳንዶቹ እስካሁን አመርቂ ምላሽ ሊሰጡን አልቻሉም ወይም ፈቃደኞች አልሆኑም። ለመሆኑ ለዚህ ጥሪ ተገቢውን ምላሽ በወቅቱ እንዳንሰጥ፤ ወያኔ ካደረሰብንና እንዳንተማመንም ካደረገን ሃገራዊ በደል ባሻገር፤ ምን የተሻለ ተስፋና አማራጭ አግኝተን ነው ወደሁዋላ እያልን ያለነው? እስከመቼስ ነው በዚህ አቋማችን የምንቀጥለው? ስንጠየቅስ ለሕዝባችንስ የምንሰጠው ምላሽ ምን ይሆናል? እነዚህና እነዚህን የመሳሰሉ ጥያቄዎችን ህዝቡ ራሱ እያነሳ መልስ እንዲሰጥባቸው እንሻለን።

“ይህ በእንዲህ እያለ”፤ ይላሉ ዶ/ር ወንድሙ፤ “በማሰባሰብ ጥረቱና ለተደጋጋሚ ጥሪያዎቻችንም ተገቢውን ምላሽ በመስጠት አብረውን እየሠሩ ያሉ ብዙ ወገኖች አሉ። ‘ክርስቶስ ለሥጋው አደላ’ የሚለው መትባሃል ባንተም ላይ ሠርቷል ካላላችሁኝ ባሁኑ ወቅት የማንኛውም የፖለቲካ ድርጅት አባል ስላልሆንኩኝና ባመዛኙም በሲቪክ እንቅስቃሴው ውስጥ ግምባር ቀደም ሚና ስለምጫወት ለነዚህ ስብሰባች ያለኝ አመለካከት ግልጽ ነው። ሲቪክ ማህበራት በህዝቡ ትግል ውስጥ ወሳኝ ሚና ይጫወታሉ፤ ከማንኛውም የፖለቲካ ጥያቄ በፊትም በሰብዓዊና በደሞክራሲያዊ መብት ዙሪያ ከፍተኛ የሆነና ከፖለቲካ ድርጅቶች የማይተናነስ ሚና ሲጫወቱ የቆዩና ያሉ ስብሰባች በመሆናቸው እነዚህን

ወገኖች ያልጨመረ ማንኛውም ዓይነት ግምባር እንደሚኖሩን ያለኝ ዕምነት ጽኑ ነው።” ስለዚህም ነው በአሰባሳቢው ግብረ-ሃይል ጥረት ብዙ የሲቪክ ማህበራትን ለመድረስና ድጋፋቸውን ለማግኘት የተቻለው። በዚህም ጥረታችን በዓለም ዙሪያ ተመስርተው በመንቀሳቀስ ላይ ካሉት (በስም የጠቀሷቸው የሲቪክ ማህበራት)፤ እንደ ህብረት (ኢዲሃህ)ና ከመሳሰሉ የፖለቲካ ድርጅቶችና አንዳንድ ታዋቂ ግለሰቦች ጋር ስምምነት በመፍጠር የጥረቱ አካል እንዲሆኑ አድርገናል። ከሌሎች ድርጅቶችና የሲቪክ ስብሰቦችም ጋር ቀጣይ ውይይቶችን በማድረግ ላይ እንገኛለን። ከዚህ በተረፈ ግን ከእኛ ጋር ከጅምሩ ጀምሮ ሲሠራ የቆየውና አሁንም አብሮን እየሠራ ያለው ኢሕአፓ (ዴሞክራሲያዊ) ሲሆን ይህም ድርጅት ቅን አባላቱን በጥረቱ በማሳተፍና ይህ ዛሬ የተደረገውንም ዓይነት ስብሰባ በማዘጋጀት ጭምር ለንቅናቄያችን ከፍተኛ አስተዋጽኦ እያደረገ ይገኛል።

ኢሕአፓ የሚለውን ስም ካነሳሁ ዘንዳ፤ ይላሉ ዶ/ር ወንድሙ፤ የእኔም የቀድሞ ታሪክ መሠረት ስለሆነ ድርጅቱ ለፍትህና ለዴሞክራሲ ሲታገል የከፈለውን ከፍተኛ መስዋዕትነት በዚህ አጋጣሚ ማስታወስ እንደዳለሁ። መልሶም አንድ ሆኖ ማየት አሻለሁ፤ ለሁለት መክፈል የማይገባውና በኢትዮጵያዊነቱም ጥያቄ የማይነሳበት ይህ ድርጅት፤ ምናልባትም “ለሁለት መክፈሉ ለእኛ በጅቶናል” የሚሉትን የህወሀት/ኢሕአዴግና ሌሎች ወገኖችን ዓላማ ላለማሳካት፤ እንደገና አንድ ሆነው የአንድነቱን ጎራ እንዲያጠናክሩ ጥሪዬን አስተላልፋለሁ በማለትና የዚህም የቀድሞ ድርጅታቸው ታሪክና የመስዋዕትነት ገድል ገፍቷቸው ነው መሰል፤ “የትግሉ ነው ህይወቴን” እስከመዘመርና ታሪኩን የሚጋሩ ወገኖችንም እስከማስለቀስ የደረሱበትም አጋጣሚ ነበር።

በመጨረሻም ዶ/ር ወንድሙ - ይህ ሁሉን አቀፍ አዘጋጅ ኮሚቴ ለህብረት ግምባር ምሥረታ - ዝግጅቱ እንደተጠናቀቀ በቅርቡ አንድ ሠፋ ያለና ታሪካዊም የሆነ የፖለቲካ ድርጅቶችን፤ የሲቪክ ማህበራትንና ታዋቂ ግለሰቦችን ያካተተ ኮንፈረንስ ለመጥራት ዕቅድ እንዳለው አስታውቀው፤ በማሰባሰቡ ቀጣይ ጥረት ደግሞ እስካሁን ያልተካተቱና አመርቂ መልሶም ያልሰጡትን እንደ ግንቦት-7ና ኢሕአፓ የመሳሰሉትን ሕብረ-ብሔር ድርጅቶችና ሌሎችም የኢትዮጵያ ጉዳይ ያገባናል የሚሉ ሃይሎችን ወደስብሰቡ ለማምጣት ጥረቱ እንደሚቀጥል በመናገር ንግግራቸውን ቋጭተዋል።

ሦስተኛውና የመጨረሻው እንግዳ ተናጋሪ የነበሩት ደግሞ ዶ/ር ቡሻ ታዓ ሲሆኑ፤ ዶ/ር ቡሻም በተናጋሪነት የተጋበዙት የኢትዮጵያውያን ማህበር በቶሮንቶና አካባቢውን ለረጅም ጊዜ በፕረዚደንትነት ያገለገሉ የማህበረሰብ መሪ በመሆናቸውና ማህበራቸውም በኢትዮጵያ የሰብዓዊ መብት ጉዳዮች ዙሪያ ከተቃዋሚው ጎን በተደጋጋሚ ተሠልፎ ድምጹን እንዲያስጣ ወሳኝ ሚና ከተጫወቱት የቦርድ አባላት አንዱ በመሆናቸው ነው። ዶ/ር ቡሻ በመድረኩ ተገኝተው ታዳሚውን ያወያዩበት ርዕስም ባመዛኙ በኢትዮጵያ ወቅታዊ የፖለቲካ ምህዳር ውስጥ በዴሞክራሲና በእኩልነት ጥያቄ ዙሪያ ሲሆን፤ በነዚህም ስም ስለተደረጉትና እየተደረጉ ሰላላት የህወሀት/ኢሕአዴግ የፖለቲካና የህግ ሸፍጦች አንድ ባንድ በማንሳት ነበር ያወያዩት። ለውይይታቸውም መነሻ ያደረጉት የዴሞክራሲን፤ የሕግንና የማህበራዊ ፍትህን ንድፈ-ሃሳባዊ ምንጮችና ርዕዮታዊ መሠረቶችን ከአፍላቂዎቻቸው አመለካከት አኳያ በመተንተንና ከአገሪቱ ተጨባጭ ዕውነታም ጋር በማወዳደር/በማሳከር ነበር።

የፍትህንና የዴሞክራሲን መተኮሎች ርዕዮታዊ መሠረትም እንደ ዋቢ አድርገው ያቀረቡት እንደ ሩሶና የመሳሰሉትን ፈላስፎችና ሶሲያሎሎጂስቶች አመለካከት አንተርሰው ሲሆን፤ ከነዚህም ሶሲያሎሎጂስቶች ትንታኔ አኳያ ወያኔ/ኢሕአዴግ በምንም መልኩ ፍትሐዊም ዴሞክራሲያዊም ሊሆን እንደማይችል ይገልጻሉ። ባንዳንድ ወገኖች ዙሪያም በብዛት እየተነገረ እንደምሰማው ዴሞክራሲ በኢትዮጵያ ስለመጥፋቱ ወይም ስለመቀልበሱ ነው። የእኔ ጥያቄ ደግሞ ዴሞክራሲ ለመሆኑ በኢትዮጵያ መቼ ገብቶ ነው ጠፋም/ተቀለበሰ የሚባለው? ይሆናል። ዴሞክራሲ እኮ በወታደር፤ በጎጠኛና በመሳሰሉት ወገኖች የሚሰጥም፤ በነርሱ የበላይነት የሚዳብርም ዕውነታ አይደለም። የዴሞክራሲ መሠረቱ ሕዝብ ነው፤ ህዝብ መጀመሪያ መብቱ ተክብሮለት በነጻ ይሁንታ የሰጠው የፖለቲካ ሥርዓት ካለ ብቻ ነው

ዲሞክራሲ አለ የሚባለው። ለዲሞክራሲ መኖር ምልክት የሚሰጡን ሁኔታዎች፤ ሂደቱን ራይትስ ዎችና ሌሎችም በሰፊ እንደጻፉለት፤ የህግ የበላይነት መኖር፤ የህግ አስከፊነት ከፖለቲካ በላይ/ነጻ መሆንና የመሳሰሉት ሊኖሩ ከቻሉ ነው። የአገሪቱ ሠራዊትም ቢሆን ሥልጣኑን ከደዘው ፓርቲ ነጻ መሆን ይገባል። ይህ ሁኔታ ዛሬ በኢትዮጵያ የለም። የዜጎች መብትንም ሆነ እኩልነት በተግባር ማዋልም፤ ማክበርም ሲቻል ነው ዲሞክራሲ አለ ማለት የሚቻለው። ስለ እኩልነትም ጽንሰ-ሃሳብ ከሊብራል ርዕዮተ አኳያ ሲተነተኑ፤ ዶ/ር ቡሻ እንዲህ ብለው ያብራራሉ፤ “እኩልነት ሲባል የፍላጎት እኩልነት፤ የችሎታ እኩልነትና የንብረት እኩልነት ሳይሆን፤ በሙብት፤ በዲሞክራሲና በህግ ዙሪያ መኖር ስለሚገባው እኩልነት”፤ እንደሆነ አስምረውበት ነው።

የወያኔን ሕገ-መንግሥት ስንመረምር ደግሞ፤ ምንም እንኳን ሕገ-መንግሥቱ በጽንሰ-ሃሳብ ደረጃ ብዙም እንከን የማይወጣለት መስሎ ቢታይም፤ በአፈጻጸም ደረጃ ግን (ለምሳሌ አንቀጽ 39) በተግባር ላይ የሚውሉት ሕገ-መንግሥቱን ተከትለው የወጡ ህጎችና አዋጆች (ለምሳሌ የሲቪክ ማህበራት መቆጣጠሪያ ህግ)ና የመሳሰሉት ሲሆኑ፤ ሕገ-መንግሥቱም ራሱ ቢሆን በ1997ቱ ምርጫና ከዚያም በሁዋላ እንደታየው በፍርድ ቤቶች ጭምር ተጣምሞ ሲተረጎምና በፖሊስ ሃይልም ሲሻር እንደቆየና አሁንም ቢሆን የህዝቡን መብት ከማስከበር አኳያ ዋጋ እንደሌለው ገልጸዋል። በዚህም የተነሳ ብዙ ወገኖቻችን ያላግባብ ለመታገት ስለመብቃታቸው፤ ያለፍትህ ስለመገደላቸው፤ አገር ለቅቀው ስለመሰደዳቸው፤ አገርም እየተቆረሰች፤ ለባዕድ እየተቸበቸበትና ሌዓላዊነቷም እየተደፈረ ያለችበትን ሁኔታ በዝርዝር በመግለጽ ንግግራቸውን ደምድመዋል።

በመጨረሻም የጥያቄና መልስ ክፍለ ጊዜ ሆኖ ከታዳግዊዎች (ሰብሰባውን ከመጀመሪያ አስከመጨረሻ በኢንተርኔት አያስተላለፉ ከነበሩት ከሺ-ኢ-ዲ-አር አበራሽ በርታና ከቃሌ ፓል ቶክ ታዳግዎች ጭምር) አጅግ ጠቃሚና አነጋጋሪ የሆኑ ጥያቄዎችና አስተያየቶች ተሠንዘረው ለጥያቄዎቹ መልስ ተሰጥቶባቸዋል። ከተነሱት ጥያቄዎችም ውስጥ ጥቂቶቹ፦

- 1) የተከፋፈለው ኢሕአፓ ለምን እንደገና አንድ አይሆንም?
- 2) ባለፈው ሣምንት በዚህ ከተማ ሰብሰባ ተደርጎ ነበር፤ ዛሬ ደግሞ እናንተ አደረጋችሁ፤ የዚህ ዓይነቱ ፋክክር ለምን አስፈለገ?
- 3) አገር ቤት ያለው ወጣት የትግል እንቅስቃሴውን የተወው ይመስላል፤ ምክንያቱ ምን ይመስላችሁዋል? ህወሀትና አሕአዴግ የምንለውን ስያሜ በተመለከተ ለያየተን ማየት ያለብን ይመስለኛል። ህወሃት የነመለስ ዜናዊ ድርጅት ነው። የዚያም ድርጅት አባል የሚሆኑት እነማን እንደሆኑ እናውቃለን። ብዙ ሰው ለመኖር ሲል የኢሕአዴግ አባል ሆኖ ካርድ ወስዷል። ወገኖቻችንን እንዳናሸሽ ሁለቱን ነጣጥለን መመልከት አይኖርብንም ወይ?
- 4) ኢትዮጵያዊ የምንለው ማነው?
- 5) ኦነግ እንደሚባለው ሳይሆን፤ የተወሰነውም ክፍል ቢሆን፤ የኦሮሞ ህዝብ ድጋፍ አለው። ባገር ቤት መድረክ የብሔር ድርጅቶችን ይዞ ለመጓዝ የሁለት ቋንቋ ፖሊሲ በተግባር አውሏል፤ እናንተስ ይህን በተግባር ማዋል ይገዳችሁዋልን? የሚሉና የመሳሰሉ ነበሩ።

ጥያቄዎቹን በተመለከተ ሁሉም አወያዮች ጠያቂዎቹ ባመዛኙ የረከባቸውን መልሶች ሰጥተዋል። የመጀመሪያውን ጥያቄ በተመለከተ ግን የዕለቱ ሰብሰቢና የኢሕአፓ (ዴ) አመራር አባል የሆኑት አቶ ለይኩን ተሾመ ከሌላው የኢሕአፓ ቡድን ጋር ለመቀራረብና መልሶም ለመወሃድ የኢሕአፓ (ዴ) አባላት በጉባዔ ጭምር ተወያየተውበትና አምነውበት የመገናኘቱን ጥረት የሚያደርግ ኮሚቴም ጭምር ተፈጥሮ ላለፉት ሦስት ዓመታት ጥረቶች እንደተረጉና አሁንም እየተደረጉ እንዳሉ ገልጸዋል።

ከተራ ቁጥር 2 እስከ 5 የተመለከቱትን ጥያቄዎች ደግሞ ከተሰጡት መልሶች አኳያ አጠር ባለ መልኩ ነጥብ በነጥብ እናቀርባለን።

- በእኛ በኩል ፈክክር የሚሉት ነገር የለም፤ የእኛ ስብሰባ የተጠራው ባካባቢው በጊዜ መቀራረብ ሌላ ስብሰባ ባልታወቀበት ወቅት ነው። ማንም ያድርገው ማን በሀገር ጉዳይ ላይ የሚደረግን ማንኛውንም ስብሰባ እንደግፋለን፤ ከቻልንም እንገኛለን።
- የአገር ቤቱ ወጣት እጁን አጣጥፎ የተቀመጠ አይመስለኝም፤ ይልቁንስ ችግሩ ያለው እዚህ በስደት ላይ ይመስለኛል። በመቀጠልም፤ ዶ/ር ወንድሙ ሲያብራሩ፤ “ያገር ቤቱ ወጣት አሁንም ቢሆን ስልታዊ በሆነ መንገድ ለቀጣዩ ትግል እየተዘጋጀ ይገኛል፤ ይታገላልም” በማለት መልስ ሰጥተዋል። ህወሃት-ኢሕአዴግ የሚሉት የሰም ልዩነት የፖለቲካ አቋም ልዩነት አይመስለኝም፤ ይሉና ዶ/ር ቡሻ በመቀጠል፡ “ኢሕአዴግ የሚለውን ቃል በቅርበት ስንተነትን፤ የምናገኘው የህወሃት ካባ ወይም ጓጉት ሆኖ ብቻ ነው።”
- “በእኔ ፅምነት ኢትዮጵያዊ ማነው የሚለው ጥያቄ ባመዛኙ የዜግነት መግለጫ ስለሆነ በኢትዮጵያ ውስጥ የተወለዱትንና በእናታቸው ወይም በአባታቸው ወይም በሁለቱም ወገን ያሉትን ወገኖቻችንን ማንነት ይገልጻል”፤ ሲሉ ዶ/ር ወንድሙ መልሰዋል።
- በመጨረሻም የተነሳውን ጥያቄ በተመለከተ ዶ/ር ወንድሙ ሲመልሱ ከአነጻጻም ሆነ ከሌሎች የብሔር ድርጅቶች ጋር የሚለያዩን ቋንቋ ሳይሆን በአገር አንድነት ዙሪያ ባሉ ጥያቄዎች ላይ ነው። በጸረ-ኢሕአዴግ ግምባር ከነርሱም ጋር ቢሆን መሰለፍ አያዳግተንም፤ ግና ጸረ-ኢሕአዴግ መሆን ብቻ ራሱ በቂ አይደለም። ከዚያ የማይተናነሱና ሲሆንም የሚበልጡ የአገር አንድነት ጥያቄዎች፤ የአገር ሉዓላዊነት ጥያቄዎች፤ የደሞክራሲና ፍትህ ጥያቄዎች በቅድሚያ ሊያስማሙን ይገባል። በዚህ ዙሪያ ገና ብዙ ሥራ ይጠበቀናል። ደግሞስ አገሪቱ ለመሆኑ ሁለት ቋንቋ ብቻ ነው ያላት? ሰማኒያ ብሔረሰቦች ባሏት አገርስ ውስጥ ሁለት ቋንቋ ቀርቶ ከዚያስ በላይ መናገር እንዳንችል የሚያግደን ምን ሊኖር ይችላል? ችግሩ ከፊታችን የተጋረጠው አጥፊ ቡድን ሆኖ ነው እንጂ። ስለዚህም ቁምነገሩ “ከፈረሱ በፊት ጋራውን” አለማስቀደሙ ላይ ይመስለኛል በማለት መልሰው እንዳጠናቀቁ፤ ዶ/ር ቡሻም በማክል፡ “በድረ-ገጽ ጭምር የሚታየውን የፖለቲካ ፕሮግራሞቻቸውን ሳይለውጡ አደባባይ ወጥቶና ከአንድነት ሃይሎች ጋር ቆሞ ኢትዮጵያዊ ነኝ፤ ጸረ-ወያኔ ነኝ፤ ብሎ መናገር ብቻውን በቂ አይደለም። ለመታመን ይህንን መሠረታዊ ለውጥ አስቀድሞ ማምጣት ያስፈልጋል” ሲሉ መልሰዋል። አቶ መሥፍን ተፈራም በፕሮግራሙ እንደተመለከተው ድርጅታቸው ኢሕአፓ (ዴ) ስለሚከተለው ግልጽ ፖሊሲና ከአነጻጻም ጋር ለመቀራረብ ስለተደረጉት ጥረቶች አንዳንድ ነጥቦችን አክለው የጥያቄና መልሱ ክፍለ ጊዜ በዚህ አብቅቷል።

በመጨረሻም የትግሉ አንጋፋ ከሆኑት ታዳሚዎች ውስጥ አቶ ተሻገር ብርሃኔ በ2004 የጻፉትን ግጥም በማንበብ የታዳሚውን ስሜት አነሳስተዋል። የዕለቱ ስብሰባም ከመዘጋቱ በፊት ታዳሚዎች ከስብሰባው አዳራሽ እንደወጡ ወደ ላሊበላ ሬስቶራንት በማምራት በተዘጋጀው የራት ግብዣና የጠረቤዛ ዙሪያ ውይይት ላይ እንዲሳተፉ ሰብሳቢው ጥሪ አድርገው የዕለቱ ስብሰባ አብቅቷል። በተዘጋጀውም ምሽት ላይ ከ 40 በላይ የሆኑ እንግዶች ተገኝተው እስከ ምሽቱ 11:00PM ውይይቱና ጭውውቱ ቀጥሎ በዚህ መልኩ ተጠናቋል።

ቶርጉቱ፤ ግንቦት 9 ቀን 2003 (May 17, 2011)